

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BULGARİSTAN
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA DENİZ TİCARETİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 12 .10.200 Sayı:25964)

**Kanun No
5406**

**Kabul Tarihi
6.10.2005**

MADDE 1. - 21 Nisan 2004 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ticareti Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
DENİZ TİCARETİ ANLAŞMASI**

Bundan sonra taraflar olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti,

Âkit Taraflar arasındaki ilişkileri desteklemek, geliştirmek ve özellikle denizcilik alanındaki işbirliğini güçlendirmek, ikili ticari bağların geliştirilmesini teşvik etmek arzusuyla,

Uluslararası hukukun ve özellikle her iki tarafın üye olduğu uluslararası sözleşmelerin belirlediği ilkeleri dikkate alarak,

Deniz güvenliğinin ve deniz çevresinin, ilgili uluslararası sözleşmelere uygun olarak korunmasının önemini kaydederek,

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE I Tanımlar

Bu Anlaşma çerçevesinde

1 "Âkıt Tarafın Gemisi" terimi, Âkıt Taraflardan birinin gemi siciline kayıtlı bulunan ve uluslararası kuralları ve düzenlemeleri uyarınca bayrağını taşıyan herhangi bir gemi anlamına gelecektir

Her iki Âkıt Tarafça tanınan gemi siciline kayıtlı ve bir Âkıt Tarafın bayrağını taşıyan gemiler, "Âkıt Tarafın gemisi" olarak tanınacaktır

Ancak bu terim aşağıda sayılanları kapsamayacaktır

- a) deniz kuvvetlerine bağlı savaş gemileri ve yardımcı gemiler,
- b) balıkçı tekneleri,
- c) hidrografik, oşinografik ve bilimsel araştırma ve sorvey yapan gemiler,
- d) munhasıran idarı veya devlet hizmeti veren gemiler

2 "Murettebat uyesi" terimi, kaptan ve geminin çalıştırılmasıyla bağlantılı görevler ve hizmetlerde istihdam edilmiş, murettebat listesine dahil, gerekli kimlik belgesine sahip herhangi bir kişi anlamına gelecektir

3 "Uluslararası gemi taşımacılığı" terimi, yalnızca bir Âkıt Tarafın karasularındaki limanlar arasında yapılan taşımalar dışında, herhangi bir gemi tarafından yapılan taşıma anlamına gelecektir

4 "Kabotaj" terimi, taşınan yuklerin menşei ve varış yeri ne olursa olsun taraflardan herhangi birinin limanlarından, aynı tarafın bir başka limanına taşınmak üzere doğrudan veya dolaylı olarak bir gemiden diğerine aktarılan malların taşınmasını da içerir Aynı hukumler, aktarmalı biletlere sahip olsalar dahi yolcular için de geçerlidir

MADDE II

Anlaşma Kapsamı

1 İşbu Anlaşma, Âkıt Taraflar arasında denizcilik ilişkilerinin kurulması ve geliştirilmesi, seyir güvenliğini artırmayı amaçlayarak ve deniz kirliliğini onlemeyi ve teknik ve eğitim işbirliğini ilerletmeyi ve denizcilik alanında ortak yatırım yapılmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır

2 Âkıt Taraflar, denizcilik alanındaki ilişkilerinin gelişimini serbest ve adil rekabet seyrusefer serbestisi ile uluslararası denizcilik taşımacılığı ilkelerine dayandıracaklardır

3 İşbu Anlaşmanın Hukumleri

- a) Yabancı gemilerin girişine açık olmayan limanlara uygulanmayacaktır
- b) Yabancıların giriş ve ikametıyla ilgili ulusal kuralları etkilemeyecektir

c) Denizde kabotaj, pilotaj, romorkaj, kurtarma ve denizde yardımı içeren ve her bir Âkıt Tarafın kendi bayraklarını taşıyan gemiler, şirketler ya da kuruluşları için saklı tuttuğu diğer faaliyetlere uygulanmayacaktır

MADDE III

Yetkili Makamlar

İşbu Anlaşmanın uygulanması bakımından, Âkıt Tarafların Yetkili Makamları,

- Türkiye Cumhuriyetinde, "Başbakanlık Denizcilik Musteşarlığı",
- Bulgaristan Cumhuriyetinde ise, "Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığının Yetkili Ajanları",

5406

6.10.2005

Yetkili Makamların isimleri ve görevlerinde herhangi bir değişiklik durumunda, Âkit Taraflar diplomatik yollardan gerekli bildirimde bulunacaklardır.

MADDE IV

Uygulamaya İlişkin Önlemler

Âkit Taraflar, imkanları ölçüsünde ve uluslararası yükümlülüklere hanel getirmeksizin, işbu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Yetkili Makamlarına aşağıdaki önlemlerin alınması konusunda yetki vermek hususunda mutabık kalmışlardır:

- a) İşbu Anlaşmanın tam olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla, kendi ulusal yasalarının elverdiği ölçüde gerekli düzenlemeleri yapmak,
- b) Gemicilik alanında ve ilgili alanlarda faaliyet gösteren kuruluşlar arasındaki işbirliğini kolaylaştıracak bilgi değişimi konusunda temasları artırmak,
- c) Eğitim alanında, eğitimcilerin değişimini de kapsayan teknik işbirliğini kurmak,
- d) Ticarî malların deniz yoluyla taşınmasını ve limanlarda sağlanan hizmetleri kolaylaştırmak,
- e) Uluslararası camiada işbirliğini güçlendirmek.

MADDE V

Uluslararası Deniz Taşımacılığında İdari Prensipler

1. Âkit Taraflar uluslararası gemi taşımacılığında serbest ve adil rekabet esaslarına uyma konusunda, uluslararası deniz ulaştırmasının gelişimini engelleyebilecek önlemlerden kaçınmak ve Âkit Tarafların tamamen ya da kısmen kendi gemilerine tahsis ettiği deniz yoluyla uluslararası mal ve yolcu taşınmasına ilişkin her türlü tek taraflı kısıtlamayı kaldırmaya çalışmak konularında mutabık kalmışlardır.

2. İşbu Anlaşmanın maddeleri, üçüncü ülke gemilerinin, Âkit Taraflarının limanları arasındaki deniz ticaretine katılma hakkını etkilemeyecektir.

3. İşbu Anlaşmadaki hiçbir husus Âkit Tarafların, ticari filolarının ticari rekabet temelinde uluslararası ticarete katılmalarını sağlamak amacıyla gerekli önlemleri almalarını engellemeyecektir.

MADDE VI

Limanlarda Gemilere Uygulanacak Muamele

1. Her bir Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın gemilerine, limanlara serbest giriş, rıhtımlarda yer tahsisi, liman imkanlarının tümünün kullanımı, yükleme, boşaltma, gemiden gemiye nakil, yolcuların binışı ve iniışı, her türlü ücret ve tarifinin ödenmesi, seyrüsefere ilişkin imkanların kullanımına dair, kendi uluslararası deniz ticareti yapan gemilerine yaptığı muamelenin aynısını yapacaktır.

2. Âkit Taraflar, mevzuatları, liman kurallarının sınırları ve uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleri dahilinde, limanlarındaki deniz trafiğini kolaylaştırmak, gerekli işlemleri hızlandırmak ve gümrük, sağlık ve polis kontrolleri gibi diğer işlemleri mümkün olduğunca basitleştirmek için çaba sarf edeceklerdir.

3. Her bir Âkit Tarafın gemileri, diğer Âkit Tarafın bir limanına yüklerinin bir kısmını boşaltmak için uğradıklarında, bu ülkenin yasa ve kurallarını yerine getirdikten sonra herhangi bir ilave ücret ödemededen aynı ülkede veya başka bir ülkede bulunan başka bir limana gidecek yüklerini gemide tutabilir ya da başka bir gemiye transfer edebilirler. Aynı şekilde her bir Âkit

Tarafın gemileri diğer Âkit Tarafın bir veya birden fazla limanına uğrayarak, yabancı limanlara gidecek yüklerin tamamını veya bir bölümünü, diğer tarafın benzer durumlarda kendi gemilerinden aldıklarından başka herhangi bir ilave ücret ödemediği yükleyebilirler.

MADDE VII

Gemi Belgeleri

1. Bir Âkit Tarafın kendi mevzuatı uyarınca düzenlediği ya da tanıdığı, gemisinin tabiiyetini gösterir belgeler ve gemiye ait diğer belgeler diğer Âkit Tarafça tanınacaktır.

2. Bir Âkit Tarafın gemisinde bulunan özellikle seyrüsefer ve çevre güvenliği açısından gerekli belgeler iki Âkit Tarafın da taraf olduğu ilgili uluslararası sözleşmeler uyarınca düzenlenmiş olmaları kaydıyla, diğer Âkit Taraf yetkili makamlarınca tanınacaktır.

3. Âkit Tarafların, 1969 Gemilerin Tonajını Ölçme Uluslararası Sözleşmesi uyarınca düzenlenmiş tonaj belgesi hamili gemiler, diğer Âkit Tarafın limanlarında yeniden ölçüme tabi tutulmayacaklardır. Uzunluğu 24 metreden az olan gemilerin, ulusal mevzuata göre verilmiş tonaj sertifikaları karşılıklı olarak tanınacaktır.

4. Bir mahkeme kararından kaynaklanan zorunlu satış durumları dışında, Âkit Taraflardan herhangi birinin gemileri, ilk kayıtlı buldukları Âkit Tarafın Yetkili Makamlarınca düzenlenmiş, Gemi Sicilinden silindiklerine ilişkin bir belge ibraz edilmediği takdirde, diğer Âkit Tarafın gemi siciline kaydedilmezler.

MADDE VIII

Gemiadamı Kimlik Belgeleri

1. Her bir Âkit Taraf, diğer Âkit Tarafın yetkili makamlarının, kendi vatandaşı olan mürettebat üyeleri için düzenlediği gemiadamı kimlik belgelerini kabul edecek ve bu belgeleri taşıyanlara, İşbu Anlaşmanın IX. ve X. Maddelerinde tanımlanan hakları, aynı maddelerde yer alan koşullara bağlı olarak tanıyacaktır. Söz konusu belgeler:

- Türkiye Cumhuriyeti için "Gemiadamı Cüzdanı",

Bulgaristan Cumhuriyeti için "Bulgar Gemiadamı Cüzdanı".

2. İşbu Anlaşmadaki VIII. ve IX. Maddelerin hükümleri, mümkün olduğu kadarıyla Türkiye Cumhuriyeti veya Bulgaristan Cumhuriyetinin her ikisinin de vatandaşı olmayan ancak Âkit Tarafın gemilerinde çalışan ilgili uluslararası sözleşmenin hükümlerine uygun gerekli kimlik belgelerine sahip bulunan mürettebata da uygulanacaktır.

MADDE IX

Gemiadamlarının Konaklama Limanında Hak ve Yükümlülükleri

1. İşbu Anlaşmanın VIII. Maddesinde tanımlanan Kimlik Belgelerini taşıyan, Âkit Taraflardan birinin gemilerinin mürettebat üyeleri, diğer Âkit Tarafın limanlarında, isimlerinin geminin kaptanı tarafından yetkili liman makamlarına, söz konusu limanlarda yürürlükte bulunan kurallar uyarınca sunulan mürettebat

listesinde yer almaları kaydıyla, vizesiz olarak geçici karaya çıkma izni çerçevesinde kalabilirler.

2. Mürettebat üyeleri, karaya çıktıkları ve gemilerine döndükleri sırada olağan sınır ve gümrük kontrollerine tabi olacaklardır.

MADDE X**Mürettebat Üyelerinin Transit Geçiş Hakları**

1. İşbu Anlaşmanın VIII. Maddesinde tanımlanan gemiadamı kimlik belgelerini taşıyan şahısların, kullanılan ulaşım aracının türüne bakılmaksızın, kendi gemilerine binmek veya başka bir gemiye geçmek, kendi ülkelerine dönmek veya acil durumlarda veya ülkesinden geçiş yapılacak Âkit Tarafın kabul ettiği başka bir maksatla diğer Âkit Tarafın ülkesine girmelerine ya da girişlerinin teminat altına alındığı herhangi bir başka ülkeye gitmek için bu ülkeden ayrılmalarına izin verilecektir.

2. Bu Maddede belirtilen durumların her birinde, gemiadamları, diğer Âkit Tarafın gerekli vizesine ve yolculuk giderlerini karşılayacak malî imkanlara sahip olmalıdırlar. Söz konusu vizeler mümkün olan en kısa zamanda yetkili makamlar tarafından verilecektir.

3. VIII. Maddede belirtilen kimlik belgesini taşıyan bir mürettebat üyesinin diğer Âkit Tarafın limanında sağlık nedenleriyle ya da yetkili makamlarca geçerli kabul edilen bir başka nedenle gemiden inmişken, hastaneye kaldırılması durumunda yetkili makamlar bahis konusu kişinin ülkede kalmasına ve herhangi bir ulaşım yoluyla kendi ülkesine dönmesine ya da gemisine binmek için diğer bir limana gitmesine gerekli izni verecektir.

4. İşbu Anlaşmanın VIII. ve IX. Maddelerinin hükümleri, Âkit Tarafların gemilerinde bulunup, mürettebat üyesi olmayan veya mürettebat listesinde kayıtlı bulunmayan, ancak yolculuk esnasında hizmet ya da geminin işleyişiyle ilgili görevlerle iştigal eden ve özel bir listede kayıtlı olan şahıslara da uygulanır.

MADDE XI**Mürettebat Üyelerinin Haklarıyla İlgili İstisnalar**

1. Âkit Tarafların ülkelerine yabancıların girişi, ikameti ve ayrılmalarıyla ilgili ulusal mevzuatları işbu Anlaşmanın VIII. ve IX. Maddesi hükümlerine hâlel getirmeksizin Âkit Tarafların karasularında geçerli olmaya devam edecektir.

2. Her bir Âkit Taraf, VIII. Maddede tanımlanan gemi adamı kimlik belgelerine sahip, herhangi bir istenmeyen şahsın ülkelerine girişini reddetme hakkını saklı tutar.

MADDE XII**Mürettebat Üyesi Hakkında Cezai Kovuşturma**

1. Âkit Taraflardan birinin gemisinin mürettebatından biri, gemi diğer Âkit Tarafın karasularında bulunduğu sırada, gemide suç işlerse, geminin bulunduğu yerdeki devletin yetkili makamları aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere, diğer devletin yetkili diplomata ya da konsolosluk memuru veya gemi kaptanının rızası olmaksızın bu kişi hakkında kovuşturmaya gitmeyeceklerdir, ancak;

- a) Gemi Kaptanının suç veya kabahati işleyenin yargılanmasını talep etmesi,
- b) Suç veya kabahatin sonuçlarının geminin bulunduğu ülkenin hükümranlık hakları ve diğer haklarını etkilemesi,
- c) Suç veya kabahatin karasularında bulunduğu Âkit Taraf ülkesinin, kamu düzenini veya güvenliğini etkileyecek nitelikte olması,
- d) Uyuşturucu madde kaçakçılığını durdurmak için cezai kovuşturmanın gerekli olması,
- e) Suç veya kabahatin, geminin mürettebatı dışındaki bir kişiye karşı işlenmiş olmasıdır.

2. Bu Maddenin 1. Paragrafındaki hükümler Âkit Tarafların ilgili makamlarının yürürlükteki ulusal kanunları ve mevzuatları uygulamak amacıyla herhangi bir denetim veya soruşturma yürütme haklarını etkilemeyecektir.

5406

6.10.2005

3. Ulusal mevzuatın sınırları içinde her bir Âkit Taraf cezai, hukuki, inzibati yargı yetkilerini kullanırken, diğer Âkit Tarafın gemilerinin alıkonmasından mümkün olduğunca kaçınmak için gerekli önlemleri alacaktır. Alıkonma gerekli görüldüğü takdirde, her bir Âkit Taraf alıkonma süresini sınırlamaya çalışacak ya da diğer Âkit Tarafa yazılı bir garantinin verilmesi sonucu geminin ayrılmasına izin verecektir.

MADDE XIII

Hukuk Davaları

Âkit Taraflardan her birinin yargı ve/veya idarî makamları, geminin bayrağını taşıyan ülkenin yetkili diplomatik ya da konsolosluk görevlisi tarafından talep edilmedikçe, mürettebat üyeleri arasındaki hukuki davalara, ya da bir geminin mürettebat üyesinin çalışma sözleşmesiyle ilgili davalara bakmayacaktır.

MADDE XIV

Tehlikede Bulunan Gemilere Yardım

1. Âkit Taraflardan birinin gemisinin, diğer Âkit Tarafın karasularında karaya vurmaya veya oturması veya kazaya veya herhangi diğer bir ani tehlikeye maruz kalması halinde;

a) Gemiye, mürettebatına, yolcularına ve yüküne, her zaman yardım edilecek, ve ulusal bir gemiye yapılan muamelenin aynısı sağlanacaktır.

b) Bu şekilde karaya oturan ya da kazaya uğrayan gemi, kurtarılan parçaları, döküntüleri, aksesuarları, bütün malzemesi, donanımı, içinde bulunan erzak ve mallar, bu durumdaki gemiler ya da tehlike altındaki gemiler tarafından denize atılanlar ya da satıldıkları taktirde bunlardan elde edilen gelir, aynı zamanda karaya

oturan ya da kazaya uğrayan geminin içinde bulunan ya da gemiye ait tüm belgeler, talep edildiği zaman sahibi ya da temsilcilerine teslim edilecektir.

2. Bu Maddenin hükümleri herhangi bir Âkit Tarafın ya da bu Âkit Tarafın yetkilendirdiği kişilerin, diğer Âkit Tarafın, ya da bu ikinci Âkit Tarafın yetkilendirdiği kişilerden, geminin kurtarılması ya da gemi ve yüküne yapılan yardım için gerekli tazminatı talep etme hakkını etkilemez.

MADDE XV

Gelirin Nakledilmesi ve Gemicilik Şirketlerinin Diğer Hasılatları

1. Her bir Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın gemicilik şirketlerini, kendi bölgesinde ödeme yapmak amacıyla denizcilik aktivitelerinden doğan geliri ve diğer hasılatı kullanma hakkını verecektir.

2. Her bir Âkit Taraf, diğer Âkit Tarafın kanunları ve düzenlemelerine göre yukarıda bahsedilen tüm ödemelerin kesintileri yapıldıktan sonra bu gelir veya hasılatın nakledilmesi hakkını aynı şirketlere verecektir.

3. Her bir Âkit Taraf bu tarz nakilleri kolaylaştıracaktır.

MADDE XVI

Deniz Çevresinin Korunması

1. Her bir Âkit Tarafın gemileri diğer Âkit Tarafın karasuları içerisinde çevre kirliliğini önlemek için gerekli önlemleri alacaktır.

2. Her bir Âkit Taraf gemileri diğer Âkit Tarafın karasularındayken diğer Âkit Tarafın çevre koruma hakkındaki ulusal kanunlarına uyacaktır.

3. Diğer Âkit Tarafın karasularında öbür Âkit Tarafın gemisi tarafından çevresel kirlilikten oluşan bir hasar ortaya çıkması durumunda, zarara sebebiyet veren gemi, ilgili uluslararası sözleşmeler ve Âkit Tarafının kanunlarına göre sorumlu olacaktır.

MADDE XVII

Diğer Uluslararası Anlaşmalardan Kaynaklanan Yükümlülükler

İşbu Anlaşma hükümleri, Âkit Tarafların her ikisinin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerine halel getirmez.

MADDE XVIII

Anlaşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Anlaşmanın uygulanması ve yorumlanmasındaki herhangi bir anlaşmazlık, Âkit Tarafların Yetkili Makamları arasındaki doğrudan görüşmelerle çözülecektir.
2. Eğer anlaşmazlık doğrudan görüşmelerle sonuca bağlanamazsa, diplomatik kanallardan çözümlenecektir.
3. Âkit Tarafların gelecekte ortaya çıkacak yükümlülükleri durumunda, gerektiği takdirde ve vakti geldiğinde, ikili müzakerelerle konu yeniden değerlendirilecek ve düzenlenecektir.

MADDE XIX

Nihai Hükümler

1. Âkit Taraflar, işbu Anlaşmanın kendi ülkelerindeki onay işlemlerinin tamamlandığını birbirlerine en kısa sürede diplomatik kanallardan bildireceklerdir. İşbu Anlaşma son bildirim alınmasından otuz (30) gün sonra yürürlüğe girecektir.
2. İşbu Anlaşma sınırsız bir süreyle geçerli olacaktır.
3. Her Âkit Taraf işbu Anlaşmayı yazılı bir bildirimle feshetme yetkisine sahip olacaktır. İşbu Anlaşmanın feshi, böyle bir bildirim diğer Âkit Tarafça alınmasından oniki (12) ay sonra yürürlüğe girecektir.
4. Mevcut Anlaşmanın yürürlüğe girmesine müteakip Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında 20 Nisan 1979'da Ankara'da imzalanan Deniz Ticareti Anlaşması, otomatikman hükmünü kaybedecektir.

Yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

.....tarihinde iki nüsha halinde, Türkçe, Bulgarca ve İngilizce lisanlarında düzenlenmiş olup, her üç metin de aynı derecede geçerlidir. Uyuşmazlık halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Adına
(İmza)

Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti

Adına
(İmza)

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
61	4	141
73	55	404
94	4	505:506, 518:532

I- Gerekçeli 788 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 4 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Bayındırlık, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/892